

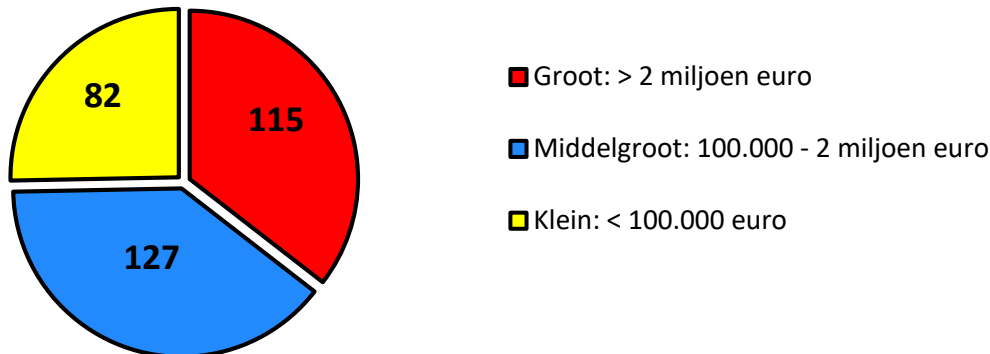
Covid-19: de veerkracht van de goededoelensector

Highlights uit het onderzoek van Radboud Universiteit en Toezichthouder CBF

Lau Schulpen, Luuk van Kempen en Sara Kinsbergen
Nijmegen, 15 oktober 2020

Achtergrond

Figuur 1. Aantal deelnemende Erkende Goede Doelen (324)

Totale inkomsten van deze 324 Erkende Goede Doelen **2,56** miljard euro

Algemeen

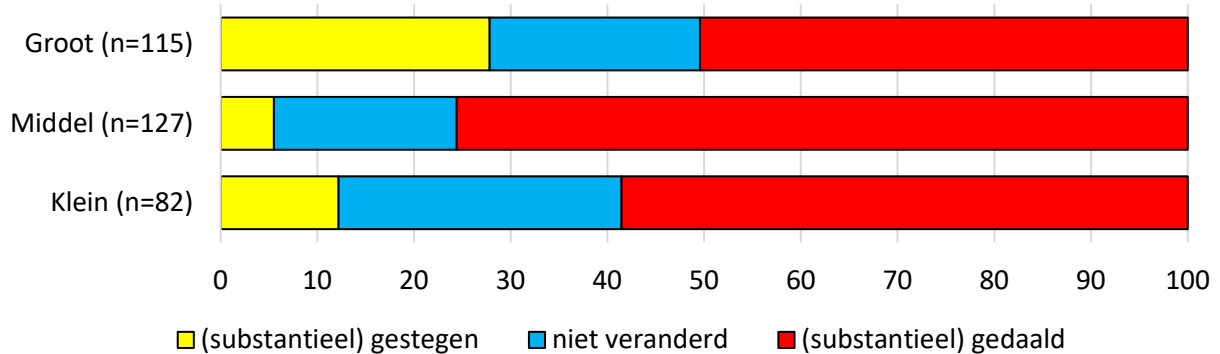
- COVID-19 heeft zeker (veelal negatieve) gevolgen voor goededoelenorganisaties in Nederland. Die gevolgen verschillen overigens sterk per individuele organisatie. De goededoelensector omvat dan ook organisaties die als gevolg van COVID-19 aanzienlijk in inkomen achteruit zijn gegaan, een deel van hun staf heeft moeten ontslaan en een deel van hun reguliere werkzaamheden tijdelijk heeft moeten stoppen, maar ook organisaties die hun inkomen hebben zien stijgen, meer staf hebben aangenomen en nieuwe activiteiten hebben opgezet.
- Goede doelen die vooral financieel geraakt zijn door COVID-19 vertonen veerkracht en vangen dit vooral op door hun werkzaamheden aan te passen en in een enkel geval staf te ontslaan. Tegelijk zijn ook veel organisaties nieuwe activiteiten specifiek gericht op COVID-19 gestart.

Financiële gevolgen van COVID-19

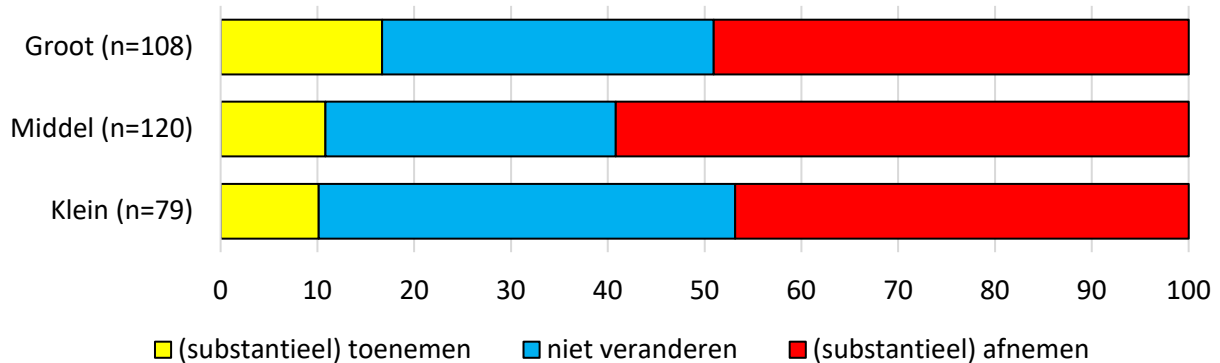
- De belangrijkste nadelige effecten van COVID-19 zitten op financieel terrein. Ruim 62% van de organisaties geeft aan dat hun inkomen in de periode januari-september 2020 als gevolg van COVID-19 is gedaald (zie figuur 2). Bovendien verwacht ruim 52% dat hun inkomen in de periode september-december 2020 (nog verder) zal dalen (zie figuur 3). De verschillen tussen inkomensgroepen zijn overigens aanzienlijk. Middelgrote organisaties zijn niet alleen iets negatiever in hun toekomstverwachtingen maar scoren ook significant negatiever over de eerste acht maanden van dit jaar.
- Tegelijk: op dat financiële terrein zitten ook de grootste positieve effecten. Ruim 15% van de organisaties geeft aan over de periode januari-september 2020 juist een inkomenstoename te hebben ervaren. Een fors deel van die organisaties (65%) betreft grote goede doelen, maar in alle drie inkomensgroepen zien we verliezers en winnaars. Het overwicht van grote organisaties bij de winnaars zien we terug in absolute toe- en afnames. Zo maakt één van die grote organisatie in

euro's het nettoverlies dat de kleine en middelgrote organisaties lijden meer dan goed. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat de sector (als we alle respondenten als de goedbedoelensector zouden betitelen) feitelijk een evenwicht tussen de financiële winst en verlies (in euro's) laat zien.

Figuur 2. Effecten op inkomen in periode januari-september 2020 (drie inkomensgroepen)

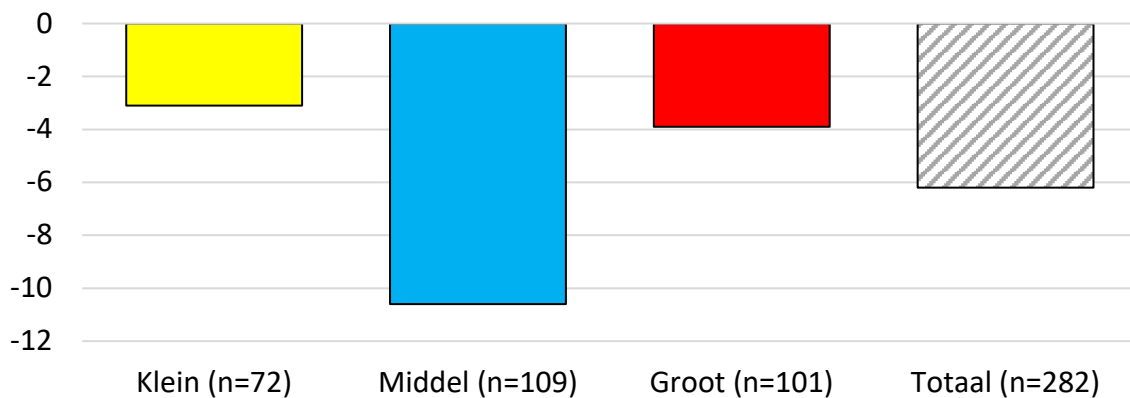

Figuur 3. Verwachte effecten op inkomen september – december 2020

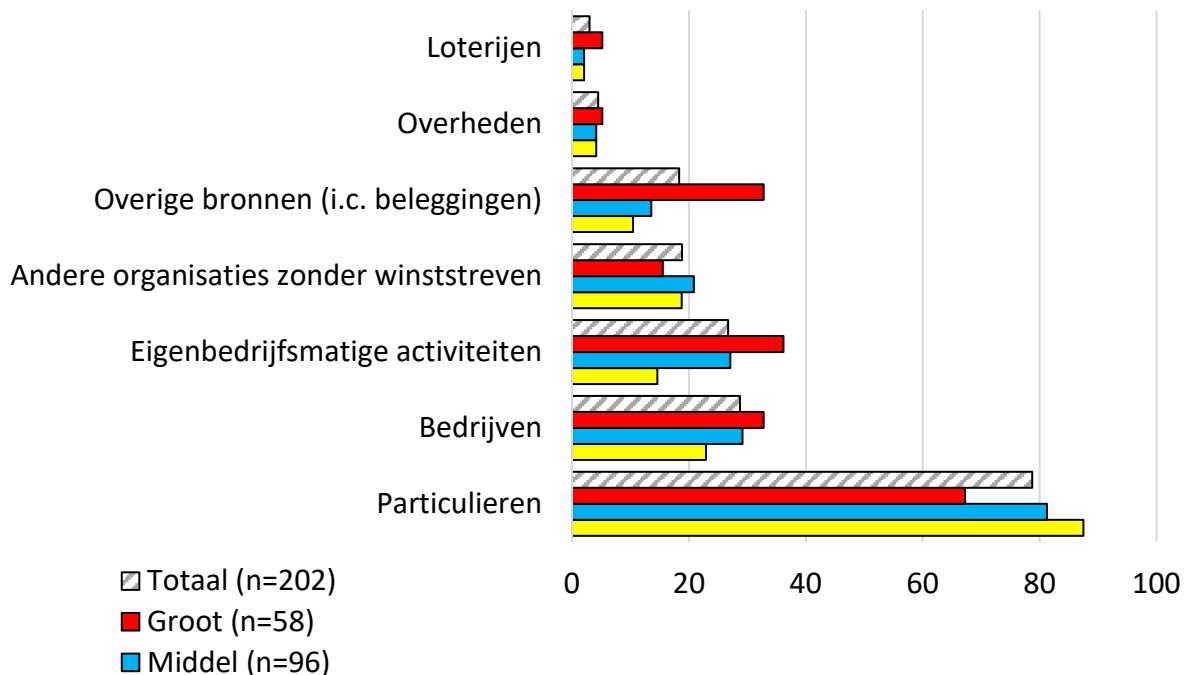
- Voor individuele organisaties is dat uiteraard heel anders Naast de winnaars zien we dan ook veel organisaties die in absolute bedragen uitgedrukt niet zo heel veel lijken te verliezen maar als percentage van hun reguliere inkomen een zeer groot deel van hun inkomen zijn kwijtgeraakt in de periode januari-september 2020.
- Gemiddeld per organisatie bedraagt het verlies aan inkomen over de periode januari-september 2020 ruim 6% (berekend op basis van hun jaarinkomen in 2018) (zie figuur 4). Terwijl kleine organisaties met een verlies van -3,1% net iets beter scoren dan grote organisaties (-3,9%) zijn de middelgrote organisaties (met een budget tussen € 100.000 en € 2 miljoen) met een gemiddeld verlies van -10,6% het hardste geraakt.

Figuur 4. Verlies van inkomsten (in percentage van hun jaarinkomen over 2018)

- Het overgrote deel van de organisaties (79%) geeft aan dat de teruggang in inkomen (deels) te verklaren is door een teruggang in particuliere donaties. De problemen om fondsenwervende acties en evenementen te organiseren (genoemd door meer dan de helft van de organisaties) vormen een belangrijke reden voor deze teruggang. Eenmalige giften worden bij deze teruggang in particuliere donaties het vaakst genoemd (47%). Vaste donateurs daarentegen blijven ook in COVID-19-tijden hun organisaties veelal trouw. Slechts 17% van de goede doelen geeft aan een teruggang te hebben gezien in de bijdragen van vaste donateurs.

Figuur 5. Inkomstenbronnen die vooral hebben bijgedragen aan het dalende inkomen

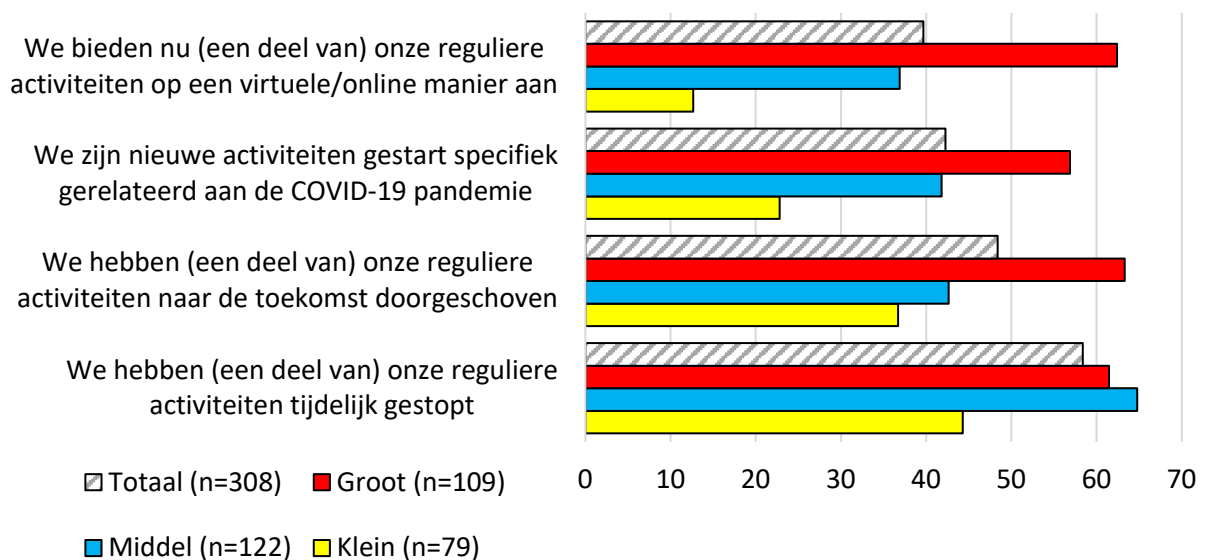
- Belangrijk is te melden dat bijdragen van particulieren een belangrijke inkomstenbron vormen voor goede doelen. Vrijwel alle organisaties (97%) ontvangen gelden van particulieren en die particuliere gelden maken gemiddeld 30% van de totale inkomsten uit. De belangrijkste inkomstenbron voor de goededoelensector is overigens de overheid. Het feit dat de overheid slechts door een handvol goede doelen als onderdeel van de neergang in inkomsten wordt gezien, toont aan dat die bron in de afgelopen COVID-19-periode stabiel is gebleven.

Waarschijnlijk heeft dat te maken met langlopende subsidies (aan vooral middelgrote en grote organisaties).

- Inkomsten vanuit bedrijven en uit eigen bedrijfsmatige activiteiten (zoals entreegelden en inkomsten uit verkopen van diensten en producten) zijn naast die particuliere donaties van belang in het dalende inkomen. Dit geldt zeker voor grote organisaties waar ruim een derde van de organisaties aangeeft minder inkomsten te hebben ontvangen van bedrijven en/of uit eigen bedrijfsmatige activiteiten.

De gevolgen van COVID-19 op aantal medewerkers en werkzaamheden

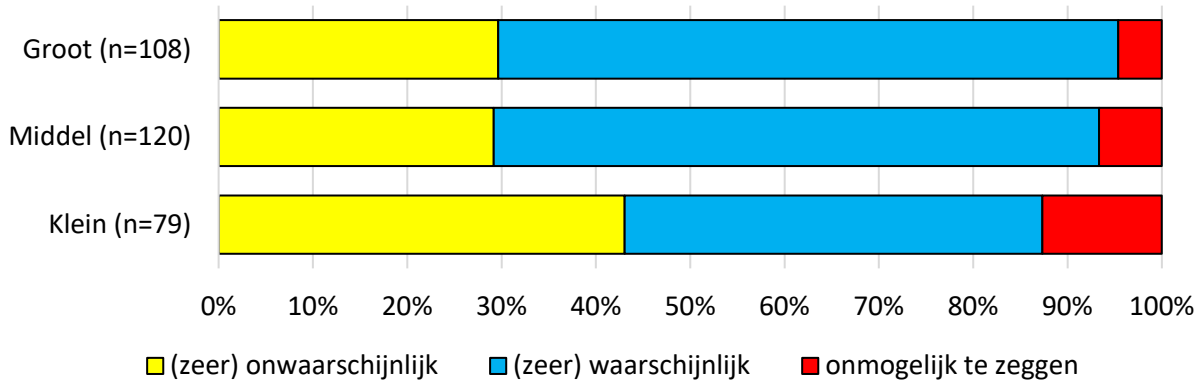
Figuur 6. Gevolgen voor doelstellingsactiviteiten vanwege COVID-19

- De gevolgen van COVID-19 op het aantal medewerkers bij goede doelen is relatief beperkt. Voor een belangrijk deel is dat omdat 79% van de kleine en een kwart van de middelgrote organisaties alleen gedragen wordt door vrijwilligers. Bovendien: van degene met betaalde staf geeft ruim 70% aan geen veranderingen te hebben doorgevoerd in het personeelsbestand.. Van de resterende 29% heeft 9,5% staf ontslagen, een gelijk percentage staf aangenomen, en de resterende 10% zowel staf ontslagen als ook aangenomen. Het aantal organisaties dat voor de nabije toekomst veranderingen in staf voorziet, is nog geringer. Bijna 90% verwacht geen veranderingen over de periode september-december 2020 en slechts 6% (vooral grote goede doelen) verwacht staf te moeten laten gaan.
- De gevolgen van de pandemie voor de werkzaamheden van goede doelen zijn daarentegen verstrekkender. Uit de survey komen tegelijk geen geluiden dat organisaties al volledig stil liggen. Wel geven veel organisaties aan dat ze minder activiteiten uitvoeren en dat ze bepaalde onderdelen van hun programma tijdelijk hebben gestopt (hebben stilgelegd of naar de toekomst hebben verschoven) (zie figuur 6). Interessant is dat een aanzienlijk deel van de organisaties (57% van de grote, 42% van de middelgrote en 23% van de kleine) aangeeft specifieke COVID-19-gerelateerde activiteiten te zijn gestart. Het online aanbieden van een deel van hun reguliere activiteiten is daarnaast vooral voor grote organisaties van belang.

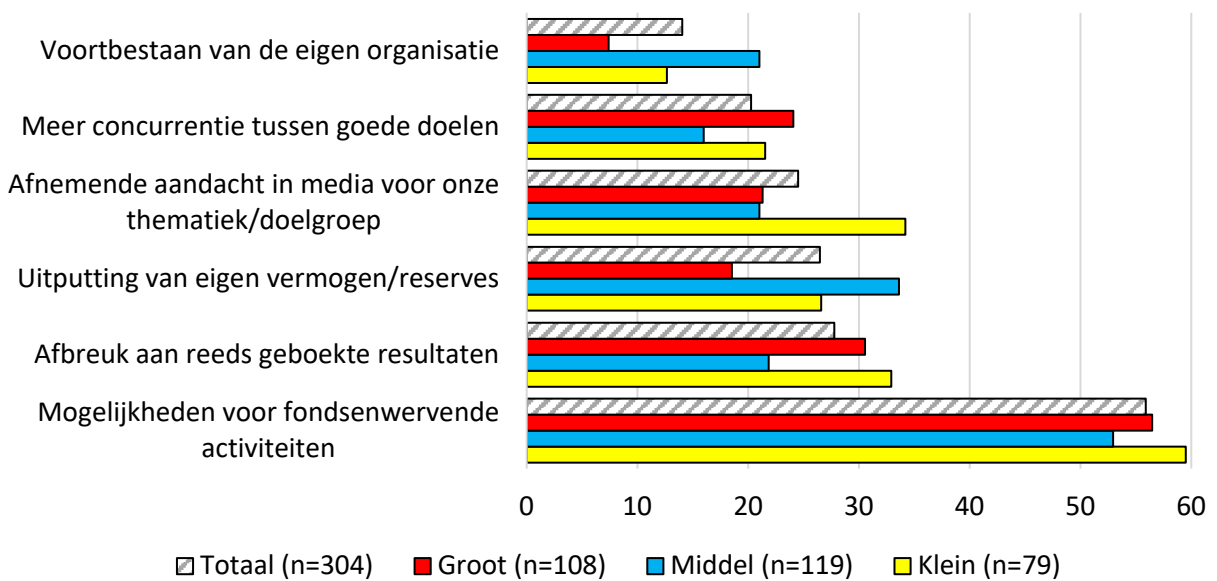
- Voor de nabije toekomst (september-december 2020) verwacht een meerderheid van de grote (66%) en middelgrote (64%) organisaties dat ze hun reguliere programma kunnen uitvoeren (zie ook figuur 7). Alleen kleine organisaties zijn met 44% iets pessimistischer.

Figuur 7. Waarschijnlijkheid voor uitvoeren reguliere programma in nabije toekomst

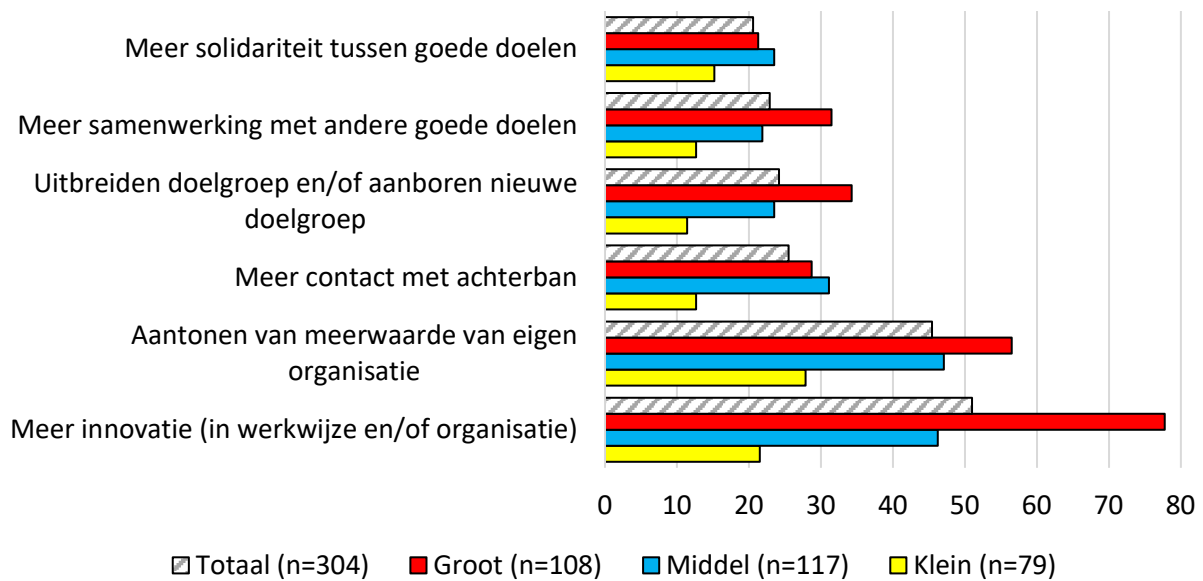
Zorgen en kansen

Figuur 8. Zorgen voor de toekomst

- 14% van de Erkende Goede Doelen maakt zich wel (grote) zorgen over het eigen voortbestaan – en dat percentage stijgt naar 21% als we alleen naar de middelgrote organisaties kijken (zie ook figuur 8). Meer zorgen hebben organisaties over de mogelijkheden om hun fondsenwervende activiteiten uit te voeren. Het feit dat bijna 56% van de goede doelen zich hier (grote) zorgen over maakt (en een kwart dat (ook) doet over hun reserves) bevestigt hoe belangrijk de financiële gevolgen van COVID-19 zijn.
- COVID-19 biedt tegelijk ook kansen en Erkende Goede Doelen zien die vooral in de mogelijkheid voor innovatie en de mogelijkheid om de meerwaarde van hun eigen organisatie voor het voetlicht te brengen. Zoals figuur 9 laat zien, zijn er wel grote verschillen tussen de drie inkomensgroepen: vooral grote organisaties zien op deze (en ook andere) terreinen kansen.

Figuur 9. Kansen naar aanleiding van COVID-19

Risico en immuniteit

- De kans dat goede doelen in de afgelopen periode negatieve financiële gevolgen hebben ervaren van COVID-19 is significant groter voor middelgrote organisaties, voor organisaties die sterker afhankelijk zijn van inkomsten van bedrijven, en voor organisaties die sterker afhankelijk zijn van inkomsten uit eigen bedrijfsmatige activiteiten (zie ook figuur 10).
- Goede Doelen die gekenmerkt kunnen worden als ontwikkelingsorganisatie ervaren significant minder negatieve financiële gevolgen van COVID-19.

Figuur 10. Risico en immuniteit (periode januari – september 2020)

- Organisaties met middelgrote inkomsten (€ 100.000 - € 2 miljoen)
- Afhankelijkheid van inkomsten van bedrijven
- Afhankelijkheid van inkomsten uit eigen bedrijfsmatige activiteiten

- Organisaties actief in *Global South* (ontwikkelingssamenwerking)